CZĘŚĆ XXXVII — № 45. ROK 19 — (1848.)

TYGODNIK
PETERSBURSKI.

GAZETA URZĘDOWA
KRÓLESTWA POLSKIEGO.

Wychodzi we Wtorki i Piątki. Prenumerata przyjmuje się pod adresem do Wydawcy Tygodnika w Petersburgu, lub do Expedycyi Gazet Petersburskiego Pocztamtu, nadto we wszystkich Pocztowych urzędach w Cesarstwie i Królestwie.

Cena: *Roczna* w Rossyi z pocztą, a w Stolicy, z noszeniem do mieszkań, 15 rubli, *Półroczna* 8 rub. srebrem.

PIĄTEK, $\frac{18}{30}$ CZERWCA.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Petersburg, $\frac{17}{29}$ Czerwca.

Z powodu zejścia Jego Królewskiej Wysokości Wielkiego Xięcia Heskiego *Ludwika II*, Dwor Cesarski przywdział żałobę na trzy tygodnie ze zwykłemi podziałami licząc od 13 Czerwca.

UKAZY RZĄDZĄCEGO SENATU.

12 Maja. O miejskich mostach, groblach i przeprawach na drogach łączących miasta gubernijalne z powiatowemi. (Utrzymanie tych przepraw ma się nadal załatwiać kosztem ziemskich powinności, a pobory dotąd na korzyść miast idące ustaną).

Tegoż d. Z ogłoszeniem woli Monarszej o potwierdzaniu wyroków w sprawach kryminalnych więźniów zostających w cywilnych rotach aresztantów.

21 tegoż m. Z objaśnieniem, że od prośb (встрѣчныхъ) podawanych na odparcie wszczętych pretensij lub żałob poszlina ustanowiona od prośb strony powodowej (исковое прошенie) nie ma być pobierana.

27 tegoż m. Z ogłoszeniem potwierdzonego przez N. Cesarza Zdania Rady Państwa, rozstrzygającego pytanie, jak należy postępować z osobami płci żeńskiej, ulegającemi wyłączeniu ze stanu duchownego za złą konduitę.

28 Tegoż m. Z ogłoszeniem rozkazu N. Cesarza, o przywilejach jakich mają zażywać przy wejściu do służby uczniowie kończący kursa w różnych zakładach i będący rodem z Kaukaskich lub Zakaukazkich prowincij.

1 Czerwca. Z ogłoszeniem potwierdzonej przez N. Cesarza decyzii Rady Wojennej o używaniu stetoskopu dla zbadania zdrowia piersi przyjmowanych rekrutów.

— Gazeta Policyjna po wyliczeniu szpitalów do których chorzy na cholerę mogą być odwożeni i środków dla znalezienia rychłego ratunku lekarskiego tu w stolicy, co do ostrożności przeciw cholerze i pierwszych pomocy domowych pisze co następuje:

«Najważniejszym bezwątpienia środkiem zachowawczym, jest staranie o utrzymanie spokojności umysłu i nie poddawanie się zbytniej obawie i zwątpieniu.

«Należy zachować umiarkowanie i ostrożność w jedzeniu, nie zmieniając zbyt nagle zwykłego sposobu życia; każdy powinien unikać pokarmów które własne doświadczenie wskazuje mu jako dlań niestrawne. Szczególniej zabrania się jeść wieprzowinę, wędlinę, wszelkie mięsiwa nadto tłuste lub źle zakonserwowane, ryby i raki pomarłe śmiercią naturalną, ryby solone, jako jesietrzynę, białugę i inne podobne, séry tłuste, śmietanę kwaśną, mleko zsiadłe, sosy, leguminy i pasztety tłuste, lody i zimne jadła, owoce zielone, jarzyny i warzywa surowe, grzyby.

«Użycie w miarę wódki i wina jest raczej zdrowe niż szkodliwe dla osób które do nich nawykły, ale trzeba wystrzegać się wszelkiego zbytku. Kwas nadto świeży lub przekisły jest szkodliwy. Woda do użycia powinna być czysta, i dla większej pewności cedzona albo przez kamień albo przez flanelę z węglem tłuczonym, który należy często odmieniać. Chleb ma być dobrze upieczony i nigdy nie należy jeść go nadto świeżym albo spleśniałym.

«Trzeba wystrzegać się przeziębienia, cugu powietrza w czasie transpiracyi, nie spać pod gołém niebem ani z otwartemi oknami, odmienić natychmiast przemokłe odzienie; potrzeba koniecznie nosić flanelę na żołądku. Należy utrzymywać działalność powierzchni skóry częstą przemianą bielizny zupełnie suchej, miernym ruchem, użyciem bez zbytku wanien lub łaźni, strzegąc się po wyjściu z nich ażeby się

bezpośrednio nie narażać na chłodne lub mokre powietrze; kąpiele w zimnej wodzie nie są bez niebezpieczeństwa.

«Należy starać się utrzymywać w mieszkaniach powietrze suche i czyste i przeto zachowywać w nich największe ochędostwo, przewietrzać je, ogrzewać należycie i unikać skupianiu się w nich wielu osób. Z tejże przyczyny należy unikać tłumnych zgromadzeń i takich miejsc gdzie się pali wielka liczba świec lub lamp.

«Nie należy się utrudzać zbyteczną pracę ale równie szkodliwém jest oddawanie się nieczynności; działalność rozsądna i umiarkowana jest konieczną do zachowania zdrowia. W ogólności trzeba unikać wszelkich zbytków i prowadzić życie o ile można regularne i umiarkowane.

«Dopokąd się ma dobrze, trzeba unikać wszelkich leków, szczególniej tych co działają silnie, jako laxujących, tak zwanych sekretów lekarskich, krwi puszczania, i t. p. ale jak skoro się poczuje cierpiącym na zdrowiu, trzeba przyzwać lekarza. Nadewszystko nie należy zaniedbywać najlżejszych symptomatów choroby, osobliwie biegunki, która łatwo przejść może w chorobę niebezpieczną.

«Jak skoro się zjawi biegunku, lub choćby tylko burczenie w kiszkach (borborygma), a tym więcej jeżeli biegunce towarzyszą nudności lub womity, trzeba wezwać lekarza a nim przybędzie położyć się do łóżka, pić bardzo gorąco infuzyą mięty pieprzowej, położyć dzbany, wody gorącej, albo poduszki z gorącym owsem, otrębami lub popiołem w nogach, na żołądek i inne części ciała, przyłożyć synapizma na dołek podpiersiowy czyli podłyszkowy lub nawet na cały żołądek, kazać nacierać całe ciało infuzyą pieprzu tureckiego albo kamfory w spirytusie, albo grzaną aż do gorąca oliwą, nakoniec używać wszelkich sposobów dla wzbudzenia potów. W razach gdzie oziębienie całego ciała jest bardzo mocne, trzeba żeby nacierania trwały bardzo długo i bez przerwy, ale niezbyt mocno, bez obdarcia skóry.»

W Petersburgu po 16 Czerwca zostawało chorych 790, w ciągu doby przybyło 595, po 17 Czerwca pozostaje chorych 1,029.

W dniu 26 Maja gwałtowny pożar wybuchnął w mieście Władimirze; ogień się wszczął w oficynach domu poczestnego obywatela Iljina i wprędce przy gwałtownym wietrze ogarnął ulicę a następnie przeszedł i na drugą jej stronę. Dzięki usiłowaniom wojsk i komend ogniowych zdołano ocalić sklepy. Zgorzało 32 domy z których 18 murowanych, z całym zapasem zboża, siana i towarów w nich znajdujących się. Gorliwość mieszkańców ocaliła cerkiew, na której pożar został wstrzymany. Szkody jeszcze nie są obliczone.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

ANGLIJA.

Londyn, *16 Czerwca.* Królowa z Dworem przybyła przedwczora z Osborne house do pałacu Buckingham.

— Poseł Hiszpański P. Isturitz, wyjechał dziś w nocy zdawszy kierunek spraw poselstwa pierwszemu Sekretarzowi P. Tacon.

Wczora w Izbie Lordów, Pierwszy Minister, w zastępstwie lorda Palmerston nieobecnego, oznajmił, że poseł hiszpański nie był odwołany przez swoj Rząd, ale wysłany przez Rząd Angielski, który niezwłocznie udzieli Izbie nowe w tym względzie dokumenta.

Dziś, w chwili odjazdu poczty, Lord John Russell rozwijał w Izbie plan Gabinetu względem przyjścia w pomoc kolonijom zachodnio-indyjskim. Nie mógł dopuścić ceł różniczkowych od 10, ale wniesie cło od 7 szylingów, które ma coraz ubywać aż do roku 1854 w którem cło tak od cukrów krajowych jak zagranicznych, będzie jednakowe, 10 szylingów.

— Gazeta *Sun* głosi, podług wieści powszechnej na Giełdzie, że Rząd zamierza wypowiedzieć niezwłocznie wojnę Hiszpanii, że wyprawa ma być uzbrojona przeciw wyspie Kuba i że niewypłata długu hiszpańskiego poddanym angielskim, będzie podana jako przyczyna wojny czyli *casus belli.* Gazeta *Globe* w swém powtórnem wydaniu twierdzi że jest upoważniona do zaprzeczenia tej wiadomości.

— Emigracya z Anglii do Australii i Kanady wzrasta w szybkim stosunku; prawie wszystkie gazety są za tém i wzywają Rząd do jak największego zachęcania emigracyi.

Londyn, *17 Czerwca.* Gazety angielskie mocno krytykują postępowanie Kommisyi Wykonawczej Rządu Francuzkiego względem Ludwika-Bonaparte i utrzymują iż jeśliby on miał cokolwiek potrzebnych przymiotów, mógł by zostać nader niebespiecznym dla Rplitej dla tego właśnie iż go chciano wyłączyć od wyborów. Podług *Morning-Post* role tak były rozdane na rzecz kandydatury Bonapartego do władzy najwyższej, że P. Caussidière miał być do działania, a P. Thiers do mówienia na Zgromadzeniu Narodowém. Pierwszy przyjął tę rolę, ale ostatni rzekł że woli pracować na swoję rękę i że nie widzi dla czegoby nie mógł też zmierzać do Prezydencyi Rplitej. Na tém rzeczy jakoby się rozeszły.

— Gazety Montrealskie donoszą, że potężna partya, na czele której stoi P. Papineau, porusza w tej chwili Kanadę w celu otrzymania naprzod zniesienia podziału na Wyższą i Niższą, a następnie przyłączenia Kanady do Stanów Zjednoczonych. Listy z tamtąd idą jeszcze dalej i podług nich panowanie Anglii jest na schyłku w tej części Ameryki.

— Aktorowie francuzcy chcieli dawać na teatrze Drury-Lane tak nazwane historyczne sztuki P. Alexandra Dumas; jakoż, 13 b. m. wystawili jego *Monte Christo*, ale taki się

wszczął hałas na parterze, że sztuka nie mogła być dokończona. Nazajutrz ponowiły się te same rozruchy i przyszło nawet do boxów; policya pojmała kilku burzycieli, zdaje się wszakże że dalsze reprezentacye nie będą miały miejsca.

PORTUGALIJA. Nowiny z Lizbony dochodzą do 3 Czerwca; tego dnia Xiążę Palmella mianowany został Prezesem Izby Parów. Kortezy odroczyły się do 2 Lipca.

FRANCYA.

Paryż, 17 Czerwca. Na posiedzeniu Zgromadzenia Narodowego 15 b m. kiedy zajmowano się wnioskiem uczynionym przez jednego z Członków o postanowieniu iż Algerya jest uważana za territorium francuzkie, jakowemu wnioskowi opierał się Minister Wojny jenerał Cavaignac, i P. Karol Dupin, ten ostatni miał śmiałość oddać publiczny hołd systematowi zarządu jenerała Bugeaud. P. Goudchaux były Minister Skarbu, nie zajmując się wcale Algeryą, wchodził w długie wywody przyczyn, które w tej chwili paraliżują kredyt, handel i pracę. Już posiedzenie miało być zamknięte, kiedy Prezes odczytał świeżo odebrany list od Ludwika Bonaparte, datowany z Londynu 14 Czerwca, w którym protestuje przeciw zaburzeniom do jakich służy za pozór obior jego na reprezentanta. «Jeżeliby lud» (mówi on) «włożył na mnie obowiązki, umiałbym je dopełnić, ale nie «przyznaję tych, co przypisują mi dumne widoki, jakich «nie mam.» Kończy słowami iż pozostanie raczej na wygnaniu, niż by się miał stać powodem do roztерków we własnej ojczyznie.

Ten list wielkie sprawił wrażenie; zauważano ton dyktatorski, raczej cesarski tego pisma, mianowicie słowa: «Jeżeli lud powoła mię do jakich obowiązków będę umiał je «wypełnić; moje imię było zawsze hasłem porządku, narodowości i sławy.» Zkąd inąd jenerał Cavaignac uczynił uwagę, że wyraz Rzeczpospolita w nim się nie znajduje. Odczytanie tego listu wzbudziło tumult i okrzyki «Niech żyje Rzeczpospolita.» Wnoszono żeby list był odesłany do Ministra Sprawiedliwości, a Ludwik Bonaparte obwołany za zdrajcę ojczyzny; wszakże Zgromadzenie dnia tego niechciało nic postanowić w gniewie i pośpiechu.

Nazajutrz 16, Prezes odczytał drugi list Bonapartego datowany z Londynu 15 Czerwca następnej treści:

«*Panie Prezesie.*

«Pysznilem się widząc się wybranym na reprezentanta ludu z Paryża i dwóch innych Departamentów; było to w moich oczach wspaniałem wynagrodzeniem za trzydzieści lat wygnania a sześć więzienia, ale krzywdzące podejrzenia jakie obudził mój wybór, ale rozruchy do których stał się powodem, ale niechęć ku mnie władzy wykonawczej, (lekkie szemrania), wkładają na mnie obowiązek zrzeczenia się tej czci, która, jak sądzą, otrzymana została przez intrygę. Pragnę porządku i zachowania Rzeczypospolitej mądrej, wielkiej, umiejętnej; a ponieważ mimowolnie przykładam się do nieporządku, przeto nie bez szczerego ubolewania składam moją dymissyą w ręce wasze.» (Liczne głosy: «tak, to dobrze!»)

«Wprędce, spodziewam się, ustali się spokojność i pozwoli mi wrócić do Francyi w charakterze najprostszego z obywateli, ale razem najszczerzej poświęconego pokojowi i pomyślności mojej ojczyzny.»

— Minister Sprawiedliwości zapowiedział że systemat wymagania pieniężnej zarękі od wydawców gazet zostanie utrzymany.

— Minister Spraw Wewn. odczytał projekt postawienia na stopie wojska ruchomego trzechset bataljonów gwardyi narodowej.

— Kommisya rozpoznająca projekt wniesiony przez byłego Ministra Sprawiedliwości P. Crémieux o przywróceniu rozwodu, 13 głosami na siedemnastu oświadczyła się przeciw projektowi a jednomyślnie uznała jego niewczesność. Minister Sprawiedliwości ma wziąść na powrot projekt P. Crémieux.

Paryż, 18 Czerwca. Kommisya redagująca projekt Konstytucyi ukończyła wczora swoją pracę; projekt zawiera 139 artykułów; jutro będzie wydrukowany i rozdany po biurach Zgromadzenia Narodowego.

— Wczora wieczorem groźne bandy zebrały się w okolicach pałacu posiedzeń Prawodawczych, zatrzymano pięciu ludzi którzy zdawali się być na czele. Gwardya ruchoma i wojska straży pałacu stanęły pod bronią.

— W Depart. Creuse zaszły krwawe rozruchy z powodu wybierania podatku 45 cent. dodatkowych; chłopi uzbrojeni w kije, piki i kosy zwarli się z gwardyą narodową i powstanie to w chwili odejścia poczty szerzyło się coraz dalej.

— Gazeta *Constitutionnel* pisze: «Sądzimy koniecznością dać ostrzeżenie ciekawym którzy dla przepędzenia czasu zbiegają się na teatr tłumnych zebrań ludu; dowiadujemy się że anarchiści ułożyli sobie następny projekt: utworzywszy na placu lub ulicy zbiegowisko z osób niemających złego zamysłu, po prostu *gawroniących*, zamierzają wystrzelić na kilku punktach do wojska, z pistoletów kieszonkowych. Srodek nie nowy. Ci co strzelają są zazwyczaj w trzecim lub czwartym rzędzie zbiegowiska. Wojsko bezwątpienia odstrzeli; będą zabici lub ranieni. Otoż gotowe ofiary; te biorą się na ręce i obnoszą po mieście wołając *o zemstę nad zabójcami ludu.* Tym sposobem ciekawi ryskują pierwsi posłużyć za takie to ofiary»

NIEMCY.

DARMSTADT, *16 Czerwca.* W dodatku do gazety Darmstatskiej czytamy: J. K. W. Wielki Xiążę Hesski Ludwik II zszedł z tego świata dziś o godzinie 3 po południu; urodzony 26 Grudnia 1777 nastąpił po swym ojcu 6 Kwietnia 1830 roku.

MUNICH. Donoszą że P. d'Abel, Poseł Bawarski w Turynie odebrał rozkaz złożenia energicznej noty Rządowi

Sardyńskiemu w przedmiocie blokady Triestu i zażądania pasportów na wyjazd w razie niezaskutecznienia jego wymagań we względzie zdjęcia takowej blokady.

AUSTRYA. *Wiedeń, 17 Czerwca.* Cesarz Jmć listem z Inspruck z d. 12 Czerwca upoważnił P. Pillersdorff do utworzenia Ministerstwa jakie za stosowne uzna w obecnych okolicznościach.

— Rada Ministrów odebrała wiadomość że w tych dniach Cesarz wyjedzie z Inspruck do Ischl a ztamtąd przybędzie do Wiednia.

— Xiążę Tour et Taxis był tylko raniony nie zaś zabity na szturmie Vicenza. Wojska Papiezkie, które w skutek poddania się Vicenza przeszły na tamtą stronę Po i zobowiązały się przez trzy miesiące nie wojować przeciw Austryi, wynoszą 15,000 ludzi.

— Feldm. Radetzky upoważniony został od swego Rządu do traktowania o pokój z Rządem tymczasowym Medyolańskim.

— Z Pragi odebrano depeszę że Xiążę Windischgratz postanowił złożyć komendę która tymczasem jest w ręku hrabi Mensdorf. Depesza ta 16 Czerwca o 8 rano donosi że kanonada ustała i wszystko jest spokojne.

Wiedeń, 19 Czerwca. Odebrano doniesienie od barona Welden, że 14 b. m. miasto Trewiza zdało się bezwarunkowo po 12 godzinném bombardowaniu. 4000 ludzi załogi będą odprowadzeni za rzekę Po i obowiązali się nie walczyć przez trzy miesiące przeciw Austryi. 36 dział i wielkie zapasy potrzeb wojennych i żywności dostały się w ręce zwycięzców. Jenerał dodaje, że Padwa została zajęta przez oddział hrabi d'Aspre.

PRUSSY. *Berlin, 20 Czerwca.* Na posiedzeniu Zgromadzenia Narodowego 17 b. m. Komisarz Ministerstwa Wojny dawał tłumaczenia we względzie zrabowania arsenału w d. 14 b. m. poczém Prezydent Rady oznajmił że Ministrowie: Wojny, Spraw Zagranicznych i Wyznań podali się do dymisyi. Dodał że na miejsce pierwszego z tych Ministrów mianowany jenerał Schekenstein i żądał odroczenia się Zgromadzenia do czasu utworzenia nowego Gabinetu.

— Na miejsce P. von Arnim, Ministrem Spraw Zagranicznych mianowany baron von Schleinitz.

Berlin, 22 Czerwca. Na posiedzeniu Zgromadzenia Narodowego 20 b. m. odczytano poselstwo P. Camphausen, którém donosi, że nie zdoławszy utworzyć nowego Ministerstwa, składa Prezydencyą Rady i wzywa Zgromadzenie do odroczenia się, co też nastąpiło do 26 Czerwca.

WŁOCHY.

Ostatnie gazety włoskie odebrane w Augsburgu po 17 Czerwca, nie mówią nic jeszcze o poddaniu się Vicenza. Po zajęciu wyniosłości pod Rivoli część wojsk piemontskich, pociągnęła, 11 Czerwca, pod wodzą Xięcia Genui na Dolce, inny, mniejszy oddział poszedł na Corona del Monte, na granice Tyrolu. Król Karol-Albert miał przejść 12 Czerwca na lewy brzeg Adige pod Zeon lub Ronco, poniżej Werony.

— Poseł Sardyński w Paryżu ogłosił że Rząd tymczasowy Medyolański z uwagi że kompanije ochotników przybywających do armii Włoskiej, są bardziej szkodliwe niż pożyteczne sprawie ogólnej, przez popełnianę bezprawia w krajach które przebiegają jako marodery, postanowił takowych kompanij więcej nie przyjmować, i porozumiał się z Rządami pogranicznemi względem nieprzepuszczania takowych przez granice.

NAJPOŹNIEJSZE WIADOMOSCI.

BERLIN, *24 Czerwca.* Gazeta Poznańska donosi, że za odebraniem wiadomości o wypadkach zaszłych 14 b. m. w Berlinie utworzył się w Samter korpus ochotników, który zamierza ciągnąć na Berlin w celu dania pomocy prawej władzy. Rząd posłał władzom miejscowym rozkazy iżby wszelkiemi siłami oparły się utworzeniu tego korpusu.

WIEDEŃ, *20 Czerwca.* Proklamacyą z Inspruck 16 b. m. Cesarz zapowiada że dla słabości zdrowia nie może przybyć do Wiednia lecz na swoje miejsce posyła Arcyxięcia Jana z pełnem umocowaniem tak dla otwarcia Sejmu, jako i dla używania wszelkich praw władzy Najwyższej. Posłowie znajdujący się w Inspruck wezwani razem zostali do przeniesienia się do Wiednia.

— 20 Czerwca cała Praga była w ręku wojska, to jest prawej władzy; między zakładnikami znajduje się Palatzky; wszyscy studenci opuścili miasto — List z Wiednia donosi, że Rząd przyjął pośrednictwo Anglii dla układów z Sardynią o pokój. Inny list pisze, że w skutek stanowczej bitwy austryaków z Sardyńczykami Xiążę Sabaudyi wzięty do niewoli a armija włoska odparta z wielką stratą.

WŁOCHY. Podług Gazety Marsylskiej *le Midi* powstanie republikantskie wybuchło w Sabaudyi.

PARYŻ, *21 Czerwca.* Wczora wieczorem na placu Ratuszowym było liczne zgromadzenie wykrzykujące: *Niech żyje Ludwik-Napoleon, niech żyje Cesarz!* Wiele osób aresztowano i znaleziono wiele składów broni — Rozruchy w rozmaitych dążeniach wybuchnęły w Nimes, Tuluzie i Perpignan.

LONDYN, *20 Czerwca.* Dziś P. Hume w Izbie Niższej przedstawił swój plan reformy Parlamentowej — Wiadomości z Dublinu są nader zatrważające; codnia oczekują groźnego powstania.

(Journ. de S. P. Psz. Poln. R. I.)

Позволяется печатать. 17 Іюня 1848 года. *Ценсоръ И. Срезневскій.*

W DRUKARNI WOJENNEJ.